

BEZPEČNOSTNÝ MANAŽMENT – ŠPECIFICKÝ DRUH MANAŽMENTU

SECURITY MANAGEMENT – SPECIFIC TYPE OF MANAGEMENT

L'ubomír BELAN¹, Lubomír BELAN²

SUMMARY:

Article discusses security management in organizations and it's the focus. Defines the type of security management as management and provides a systematic approach to security management. Describes the meanings of security management. States its characteristics and process security management.

KEYWORDS: Security management, Security management system, Decision, Information, Management functions, External and Internal Environment, Risk management

ÚVOD

Bezpečnostný manažment v terminologickom slovníku bezpečnostného manažmentu [4] je definovaný ako „špecifická zmysluplná činnosť, zameraná na odvrátenie alebo minimalizáciu bezpečnostných rizík, resp. bezpečnostných ohrození rôznej povahy a príčiny voči životu a majetku občanov, obcí a spoločnosti, obsahujúca v sebe prvky rizikového, krízového, havarijného a hodnotového manažmentu.

Obsah bezpečnostného manažmentu je tvorený logickou postupnosťou krokov, vykonávaných na zabránenie vzniku, prejavov alebo minimalizáciu bezpečnostných rizík a ohrození, ktoré vyvolávajú viktimáciu občanov, ohrozujú majetok obcí i spoločnosti, alebo inak pôsobia proti záujmom občanov, sociálnych skupín a spoločnosti. Bezpečnostný manažment je súčasťou priamej a situačnej stratégie prevencie proti majetkovej kriminalite.

Bezpečnostný manažment predstavuje tiež logický súhrn poznatkov o princípoch, metódach a postupoch riadenia v oblasti zaistovania bezpečnostnej ochrany. Súhrn týchto poznatkov je využívaný pre prípravu odborníkov, ktorí ich majú aplikovať v praxi bezpečnostných služieb pri zaistovaní ochrany osôb, majetku a objektov.

Pojmom bezpečnostný manažment sa tiež označuje skupina ľudí (výkonný manažment),

ktorí majú za úlohu riadenie a správu vytvoreného bezpečnostného systému resp. prevádzku a kontrolu technických prostriedkov bezpečnostného systému“.

Táto veľmi široká definícia bezpečnostného manažmentu bola vytvorená na začiatku skúmania problematiky bezpečnosti v organizáciách a v súčasnosti sa už prejavujú jej niektoré nedostatky, najmä:

- definícia je zameraná zbytočne na podrobnosti,
- niektoré časti sa opakujú (zameraná na odvrátenie alebo minimalizáciu vonkajších i vnútorných bezpečnostných rizík, resp. bezpečnostných ohrození - zabránenie vzniku, prejavov alebo minimalizáciu bezpečnostných rizík a ohrození),
- podľa STN ISO 31000 Manažérstvo rizika je viac možností na zaobchádzanie s rizikom, než je uvedené v definícii,
- nie je v nej jednoznačne vymedzené, že bezpečnostný manažment sa uplatňuje v organizáciách (pre ochranu života a majetku občanov, obcí a spoločnosti),
- zbytočne k bezpečnosti osôb a majetku uvádza navyše fyzickú a objektovú bezpečnosť (môžu spôsobiť ujmy zamestnancom, ohrozujú hmotný i nehmotný majetok, a fyzickú a objektovú bezpečnosť),
- uvádza, že bezpečnostný manažment je súčasťou priamej a situačnej

¹ L'ubomír Belan, prof. Ing., CSc., Katedra bezpečnostného manažmentu, Žilinská univerzita, Lubomir.Belan@fsi.uniza.sk

² Lubomír Belan, Ing., PhD., Katedra manažmentu, Akadémia ozbrojených síl, Liptovský Mikuláš, lubomir.belanml@aos.sk

stratégie prevencie proti majetkovej kriminalite, prečo nie aj prevencie proti ohrozeniu zdravia a života osôb,

- v definícii sa raz hovorí o bezpečnostnom manažmente a potom o bezpečnostnom manažerstve,
- posledná veta definície je veľmi zložitá a chybné uvádza, že riziko sa aktivuje na ohrozenie (v priebehu uplatňovania jeho funkcií ide o plánovanie a realizáciu takých opatrení, ktoré zmenšia pravdepodobnosť vzniku bezpečnostných ohrození tým, že zmenia podmienky tých predpokladov, ktoré umožňujú aktiváciu bezpečnostných rizík na bezpečnostné ohrozenia).

Vzhľadom na to je potrebné zamerať sa v súčasnosti znovu na túto definíciu bezpečnostného manažmentu a upraviť ju, aby bezpečnostný manažment bol chápaný nielen z technického hľadiska ochrany objektov, ale aby definícia obsahovala aj prvky manažmentu.

1. BEZPEČNOSTNÝ MANAŽMENT Z MANAŽÉRSKEHO HĽADISKA

Pri charakterizovaní bezpečnostného manažmentu je treba vychádzať zo všeobecnej teórie manažmentu. Na základe definícií manažmentu je potom možné vytvoriť základnú definíciu bezpečnostného manažmentu: „**Bezpečnostný manažment je špecifický druh manažmentu, zameraný na riadenie bezpečnosti referenčného objektu (chránenej hodnoty)**“.

Referenčný objekt je **základným prvkom bezpečnosti**, odpovedá na otázku o čiu bezpečnosť sa jedná, je to jednotka, ktorú je treba chrániť, pokiaľ je existenčne ohrozená – **chránená hodnota**.

Referenčné objekty sú entity, ktoré sú existenčne ohrozené a môžu si legitímne nárokovať právo na prežitie.

Referenčným objektom môže byť:

- medzinárodný systém, medzinárodné organizácie a aliancie,
- štát,
- subštátny systém (územné a správne jednotky štátu),
- nehmotné entity, ako sú ľudské práva alebo princíp demokracie,
- sociálna skupina (národ, národnostná menšina, ženy, jednotlivci),
- organizácie,
- iné chránené hodnoty.

Špecifické v bezpečnostnom manažmente je jeho **výlučné zameranie na riadenie**

bezpečnosti – vykonávanie bezpečnostných opatrení na eliminovanie vonkajších a vnútorných bezpečnostných rizík pre ochranu všetkých aktív referenčného objektu. Cieľom riadenia bezpečnosti je zabrániť zraneniam ľudí alebo stratám na životoch, poškodeniu majetku a životného prostredia.

Z hľadiska teórie všeobecného manažmentu možno bezpečnostný manažment definovať ako: „**otvorenú sústavu poznatkov o špecifických činnostiach manažérov, ktoré sú potrebné na dosiahnutie stanovených bezpečnostných cieľov, prostredníctvom riadenia vonkajších a vnútorných rizík**“.

Bezpečnostný manažment je teda špecifická, uvedomelá ľudská činnosť smerujúca na dosiahnutie vopred stanovených bezpečnostných cieľov. Rieši ochranu aktív v organizácii, pričom:

- obsahuje súbor poznatkov o riadení Bezpečnosti (bezpečnostnom manažmente) v referenčnom objekte, ktoré by mal každý manažér poznať ako východisko pre svoju prácu, v konkrétnych situáciách ho vedieť vhodne aplikovať, kombinovať, prípadne aj tvorivým spôsobom rozvíjať,
- predstavuje nepretržité prijímanie a využívanie informácií, na nepretržité rozhodovanie a vykonávanie manažérskych funkcií na dosiahnutie stanovených bezpečnostných cieľov,
- uplatňuje proces manažerstva rizika na riadenie konkrétnych rizík,
- v riadení využíva zásady manažmentu, personálneho, strategického, vedomostného, podnikového, finančného, marketingového a ďalších druhov manažmentu,
- v otázkach bezpečnosti využíva najmä manažerstvo rizika, projektové manažerstvo, manažerstvo informácií, manažerstvo kvality, manažerstvo zmien, business continuity management (riadenie kontinuity činností), facility management (riadenie podporných činností), krízový manažment, havarijný manažment a ďalšie druhy manažmentu zamerané na bezpečnostnú problematiku,
- neposkytuje vyčerpávajúce, jasné, univerzálne návody ako riadiť bezpečnosť v akomkoľvek referenčnom objekte, pretože je spojený s realitou a tá sa do istej miery neustále mení,
- nepredstavuje nemeniteľné učenie, jeho odporúčania sú premenlivé.

Úlohou bezpečnostného manažmentu je predovšetkým dosiahnutie, zaistenie a presadzovanie bezpečnosti a ochrany osôb a majetku organizácie vypracovaním optimálnej stratégie riadenia rizík ako hlavných nositeľov možných budúcich škôd. Jedná sa o dynamický proces, ktorý začína vyhodnotením rizík a definovaním bezpečnostných cieľov v období plánovania, pokračuje realizáciou ďalších funkcií manažmentu, až po kontrolu, na ktorú znova nadväzuje definovanie nových cieľov. Ide o neustále sa opakujúci cyklus, v ktorom manažéri rozhodujú o najlepších spôsoboch dosiahnutia a zvyšovania bezpečnosti.

Bezpečnostný manažment, ktorý rieši ochranu aktív v referenčných objektoch, je univerzálny a možno ho aplikovať:

- pre akúkoľvek veľkosť a všetky typy referenčného objektu,
- na všetky úrovne riadenia,
- bez ohľadu na teritórium, kde referenčný objekt pôsobí a sídli.

2. VÝZNAMY BEZPEČNOSTNÉHO MANAŽMENTU

Bezpečnostný manažment je špecifickou formou manažmentu a možno ho tiež charakterizovať ako:

- **špecifickú aktivitu** (proces, praktická činnosť) na zachovanie bezpečnosti,
- pojem na označenie **profesie pracovníkov** riadiacich problematiku bezpečnosti,
- **vednú disciplínu (teóriu)** o riadení bezpečnosti,
- **umenie** riadiť.

Bezpečnostný manažment ako **špecifická aktivita** (proces, praktická činnosť) na zachovanie bezpečnosti ktoréhokoľvek referenčného objektu predstavuje druh ľudskej práce, jednej z najdôležitejších ľudských činností, ktorá riadi dôležitú oblasť jeho bezpečnosti. V súčasnej dobe predstavuje značne špecializovanú činnosť na zachovanie bezpečnosti, bez ktorej sa neobíde žiadny referenčný objekt. Najvšeobecnejšie ju možno charakterizovať ako **súhrn všetkých činností, ktoré je treba urobiť, aby sa zaistila bezpečnosť osôb a majetku.**

V druhej, inštitucionálnej podobe sa bezpečnostný manažment spája s **personifikáciou** t. j. označením ľudí, ktorých poslaním je vykonávať funkcie bezpečnostného manažmentu. Pojmom bezpečnostný manažment sa označuje skupina ľudí, ktorí

majú zodpovednosť za riadenie a správu vytvoreného bezpečnostného systému.

Bezpečnostný manažment ako **vedná disciplína** (teória) **o riadení bezpečnosti** predstavuje súhrnný, logicky usporiadaný súbor poznatkov o princípoch, metódach a postupoch riadenia v oblasti zaistovania ochrany osôb a majetku v referenčných objektoch, ktoré sú vypracované na základe empirie a abstrakcie a ktorým sa možno učiť a aj ich vyučovať. Bezpečnostný manažment je multidisciplinárny vedný odbor, má svoj vlastný predmet skúmania ako aj vlastné zdroje poznávania. Predmetom skúmania v bezpečnostnom manažmente je riadenie bezpečnosti, s cieľom zabezpečiť ochranu osôb, majetku a životného prostredia na základe identifikácie a vyhodnotenia vonkajších a vnútorných bezpečnostných rizík. Medzi hlavné ciele teórie bezpečnostného manažmentu patria:

- zdokonaľiť prax riadenia bezpečnosti, čo nie je možné bez zvládnutia elementárnych poznatkov z manažmentu a bezpečnostného manažmentu,
- pomáhať pri výchove bezpečnostných manažérov a adeptov na tieto funkcie (študentov), ktorí sa majú učiť a porozumieť princípom, metódam a postupom riadenia bezpečnosti, ako aj tomu, ako tieto poznatky aplikovať v praxi,
- ukázať oblasti a problémy bezpečnostného manažmentu, ktoré vyžadujú osobitný výskum a ďalšie rozpracovanie.

Bezpečnostný manažment sa stáva **umením**, pretože uskutočňuje aktivity prostredníctvom ľudí. Úspechy bezpečnostného manažmentu sú závislé od vlastností a schopností manažérov, ktorí riadia bezpečnosť v ktoromkoľvek referenčnom objekte, podoprených teoretickými poznatkami a nadobudnutými zručnosťami v riadení bezpečnosti. Bezpečnostný manažment ako umenie znamená „vedieť ako“:

- hľadať a umiestniť správnych ľudí na správne miesta,
- komunikovať s nimi,
- reálne ich motivovať a stimulovať individuálne i ako členov tímu,
- kreovať tím,
- predvídať vývoj,
- rozumne riskovať atď.

3. VIACDIMENZIONÁLNA CHARAKTERISTIKA PROCESU BEZPEČNOSTNÉHO MANAŽMENTU

Komplexný systémový prístup (viacdimeznionálna charakteristika) k procesu

bezpečnostného manažmentu integruje jednotlivé čiastkové hľadiská a prístupy do celku a tie sa stávajú súčasťou teórie procesu bezpečnostného manažmentu. Obsah a jadro procesu bezpečnostného manažmentu ako systému a tým aj jeho teórie možno dekomponovať podľa troch hľadísk a vyčleniť tri podsystémy:

- podľa funkčného hľadiska (pomocou manažérskych funkcií),
- podľa rozhodovacieho hľadiska,
- podľa informačného hľadiska.

Manažérske funkcie, rozhodovací a informačný proces sa navzájom rozličným spôsobom prekrývajú. Proces bezpečnostného manažmentu je založený na myšlienke, že manažment predstavuje:

- nepretržité prijímanie a využívanie informácií,
- na nepretržité rozhodovanie,
- a vykonávanie manažérskych funkcií.

Rozhodovací proces je hlavným článkom riadiaceho procesu, jednou z najdôležitejších aktivít, ktoré vykonávajú manažéri. Proces bezpečnostného manažmentu sa chápe ako postupné riešenie riadiacich problémov v príslušnom dynamickom systéme, ako **postupnosť vzájomne súvisiacich rozhodnutí a zabezpečovania ich realizácie**.

Funkčná charakteristika bezpečnostného manažmentu je najznámejšia a najviac rozvinutá charakteristika, pri ktorej sa bezpečnostný manažment vníma z pohľadu činností, ktoré plní. Proces riadenia bezpečnosti chránenej hodnoty odkazuje na aktivity (a často skupiny ľudí) zložené z týchto hlavných manažérskych funkcií:

- **plánovanie** (*planning*) - ako proces prípravy budúcich činností, stanovuje bezpečnostné ciele a postupy na ich dosiahnutie,
- **organizovanie** (*organizing*) - proces tvorby podmienok pre realizáciu rozhodnutí, stanovuje zodpovednosti, vytvára štruktúry, určuje ľuďom ako majú zaisťovať plánované úlohy na dosiahnutie a udržiavanie bezpečnosti,
- **personálne zaistenie** (*staffing*) – výber, rozmiestňovanie a príprava bezpečnostných pracovníkov, hodnotenie ich schopností, zručností, napĺňania profesijných a kvalifikačných predpokladov disponibilných ľudských zdrojov,
- **vedenie ľudí** (*leading*) - priame a nepriame usmerňovanie, koordinácia, stimulovanie a motivovanie jednotlivcov i kolektívov, aby včas a efektívne plnili

určené úlohy na dodržiavanie maximálnej bezpečnosti,

- **kontrola** (*controlling*) - proces sledovania, rozboru, hodnotenia stavu bezpečnosti a prijímania záverov v súvislosti s odchýlkami medzi plánovanými bezpečnostnými cieľmi a ich realizáciou.

Plánovanie určuje, aká bezpečnosť sa má dosiahnuť. Organizovanie špecifikuje, ako dosiahnuť naplánované bezpečnostné ciele. Kontrolovanie určuje, či sa tieto ciele dosiahli. Vedenie vykonávané manažérom tieto funkcie spája dovedna.

Informačná charakteristika bezpečnostného manažmentu je treťou základnou charakteristikou činnosti riadenia. Riadenie bezpečnosti je vždy informačným procesom, každá riadiaca činnosť predstavuje veľmi zložitú prácu s informáciami. Celý proces bezpečnostného manažmentu sa môže v určitom zmysle skúmať ako proces prijímania, pretvárania a odovzdávania informácií. Na tomto základe vzniká a existuje informačný systém určitého objektu a prostredníctvom neho sa prakticky realizujú všetky manažérske činnosti.

4. SYSTÉMOVÝ PRÍSTUP K BEZPEČNOSTNÉMU MANAŽMENTU ORGANIZÁCIE

Systémový prístup je založený na teórii systémov, ktorá zdôrazňuje komplexné (celostné) chápanie javov a procesov. Na tomto chápaní možno vytvoriť teoretický rámec využiteľný aj v bezpečnostnom v manažmente.

Bezpečnostný manažment organizácie tvorí zložitý otvorený, dynamický systém, ktorý je v trvalej interakcii so svojim prostredím a v ktorom dochádza k transformácii. Jeho hlavnými zložkami sú **riadiaci systém** bezpečnostného manažmentu a **riadený systém** bezpečnostného manažmentu organizácie. Okrem nich bezpečnostný systém každej organizácie ovplyvňujú podsystémy:

- vonkajšie bezpečnostné prostredie,
- vnútorné bezpečnostné prostredie,
- rozhodovacie a informačné procesy,
- komunikačné procesy,
- výsledné výstupy z organizácie.

Riadiaci systém bezpečnostného manažmentu organizácie tvoria riadiaci funkcionári, zodpovední za riadenie bezpečnosti a bezpečnostní pracovníci, bezprostredne zodpovední za ochranu osôb a majetku.

Riadený systém bezpečnostného manažmentu tvoria všetci zamestnanci, ktorí musia mať záujem na dosiahnutí najvyššieho možného stupňa bezpečnosti a vysokej bezpečnostnej kultúry.

Vonkajšie bezpečnostné prostredie zabezpečuje vstupy do transformačného procesu v organizácii. Vstupy do organizácie z jej vonkajšieho prostredia z hľadiska bezpečnosti tvoria **vonkajšie bezpečnostné riziká**, ktoré môžu organizácii spôsobiť rôzne škody. Vonkajšie bezpečnostné riziká pre podnikanie a bezpečnosť organizácie možno identifikovať najmä v nasledovných oblastiach (Merna, Al-Thani, 2007):

- Politika - vládna politika, verejná mienka, zmena ideológie, legislatíva, nepokoje (vojna, terorizmus, pouličné nepokoje...), zmeny kompetentných orgánov.
- Ekonomika - politika finančnej správy, dane, nákladová inflácia, úrokové miery, kurzy mien.
- Trh - dopyt a výhľad, konkurencia, zastarávanie, uspokojenie zákazníka, móda.
- Financie - bankrot, marže, poistenie, podiel na riziku.
- Legislatíva - zásady spojené so zmenami v legislatíve na štátnej úrovni i v smerniciach EÚ.
- Príroda - počasie, zemetrasenie, záplavy, požiar alebo explózia, archeologický výskum, nepredvídateľné pôdne podmienky.
- Životné prostredie - kontaminovaná pôda, voda, ovzdušie, zodpovednosť za ich znečistenie, verejná mienka, zákon o ochrane životného prostredia, environmentálne predpisy.
- Bezpečnosť - nebezpečné látky, kolízie, kolaps, požiar, explózie.
- Zločinnosť - nedostatok bezpečnosti, vandalizmus, krádeže, podvody, korupcia.

Vo **vnútornom bezpečnostnom prostredí organizácie** popri uvedenom transformačnom procese s využitím manažérskych funkcií existujú **vnútorné bezpečnostné riziká**, ktoré tento proces môžu závažne narušiť. Jedná sa najmä o riziká v oblastiach (Merna, Al-Thani, 2007):

- Politika, ciele a stratégie.
- Plánovanie - požiadavky na povolenie, politika a prax, sociálno-ekonomické dopady, verejná mienka.
- Organizovanie - veľký počet organizačných úrovní, nejasne stanovené práva a povinnosti, kompetencie a

vzájomný spôsob spolupráce, prílišná centralizácia....

- Technika a technológia - prevádzková nespoľahlivosť, nebezpečenstvo priemyselných a iných havárií.
- Ľudský faktor - nekompetentnosť, omyl, ignorancia, únava a vyčerpanie, komunikačná schopnosť, práca v noci a za zníženej viditeľnosti.
- Kultúra organizácie.
- Informačné systémy.
- Iné riziká (požiar, okupačný štrajk, ...).

Vo vnútornom prostredí organizácie sa uskutočňuje **transformačný proces**, ktorý pomocou vopred definovaných pravidiel zabezpečuje premenu vstupov na požadované výstupy dosiahnutej bezpečnosti. Tento proces obsahuje činnosti manažérov, bezpečnostných pracovníkov a všetkých zamestnancov pre dosiahnutie požadovaného stavu bezpečnosti.

Transformačný proces v oblasti bezpečnosti zabezpečuje vytvorený **systém riadenia bezpečnosti organizácie**, v ktorom majú zastúpenie línioví a štábni manažéri a bezpečnostní manažéri, ktorí svojimi vedomosťami a skúsenosťami hľadajú optimálne spôsoby na zachovanie bezpečného prostredia pre pracovný cyklus. Vrcholový manažment v súčinnosti s bezpečnostným manažmentom vytvorí „**Bezpečnostnú politiku**“, ktorou sa organizácia prihlási k dodržiavaniu bezpečnostných noriem v celej organizácii.

Proces riadenia bezpečnosti začína získavaním informácií o vonkajšom a vnútornom prostredí a vyhodnotením vonkajších a vnútorných bezpečnostných rizík. Úroveň bezpečnosti každej organizácie je závislá od spôsobu, akým systém riadenia bezpečnosti dokáže riadiť riziká, ktoré sa vyskytujú v jej vonkajšom a vnútornom prostredí. Riadenie rizík sa teda v súčasnosti stáva jedným z najdôležitejších problémov, ktorým dnes organizácie čelia. Do riadenia rizík pre zachovanie bezpečnosti musia byť zahrnuté všetky úrovne organizácie. Efektivita tohto procesu závisí na:

- zodpovednom určení kritérií rizík,
- včasnej identifikácii kľúčových rizík organizácie,
- vykonaní objektívnej analýzy a hodnotenia rizík špecifických pre danú organizáciu - zvážení pravdepodobnosti výskytu rizík a následného dopadu ich realizácie na organizáciu,
- reagovaní na tieto riziká vhodným a účinným spôsobom.

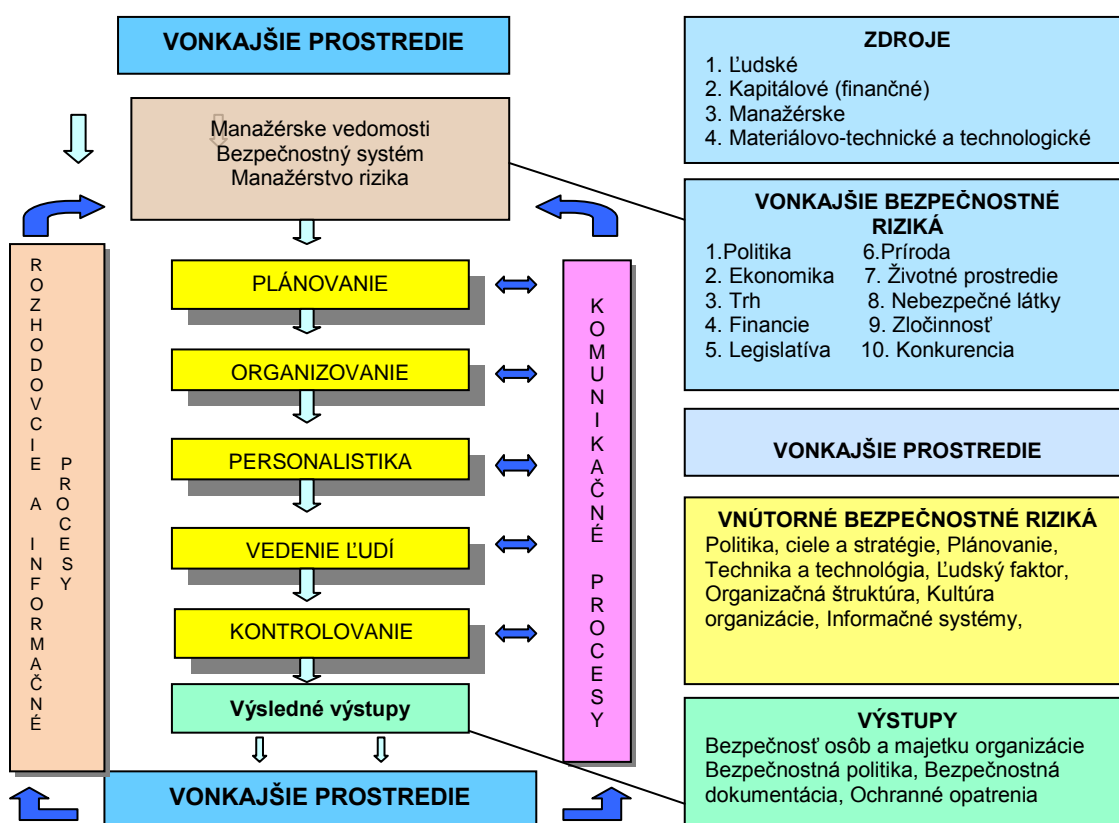
V pokračujúcom transformačnom procese manažment a bezpečnostný manažment:

- pri plánovaní - stanoví dlhodobé bezpečnostné ciele a pripraví bezpečnostné plány vo všetkých oblastiach činnosti,
- pri organizovaní - určí, ktoré aktivity na dosiahnutie bezpečnosti sa musia vykonať, zoskupí ich a rozdelí pre podriadených, deleguje potrebné právomoci podriadeným na vykonanie aktivít koordinovaným spôsobom, vytvorí bezpečnostné štruktúry (systém riadenia bezpečnosti) a pripraví bezpečnostnú dokumentáciu (rôzne bezpečnostné smernice),
- pri personálnom zabezpečovaní - naplní štruktúry systému riadenia bezpečnosti bezpečnostnými špecialistami alebo zaškolí vybraných zamestnancov na vykonávanie bezpečnostných funkcií,
- pri vedení ľudí k bezpečnosti - zoznami všetkých zamestnancov s aktivitami, pravidlami, postupmi a zásadami

bezpečnosti, komunikuje s nimi a motivuje ich pre udržiavanie a skvalitňovanie bezpečného prostredia a bezpečnostnej kultúry, pričom ich činnosť koordinuje,

- pri vykonávaní kontrol - monitoruje, meria a vyhodnocuje úroveň bezpečnosti, jednou z foriem kontroly je aj bezpečnostný audit.

Proces riadenia bezpečnosti nepretržite ovplyvňujú **rozhodovacie a informačné procesy**. Manažéri na riadenie bezpečnosti využívajú informácie o vonkajších a vnútorných rizikách, ktoré vyhodnocujú a riadia s využitím procesu manažérstva rizika. V celom procese riadenia bezpečnosti sa využívajú informačné systémy a informačné technológie. Manažéri využívajú získané informácie na rozhodovanie o spôsoboch dosahovania bezpečnosti v celej organizácii.

Obrázok 1. Schéma systémového prístupu k bezpečnostnému manažmentu

Proces **komunikácie** integruje manažérske funkcie a spája organizáciu s vonkajším prostredím. Povinnosťou každého zamestnanca je sledovať stav bezpečnostného

prostredia, komunikovať s bezpečnostnými pracovníkmi o bezpečnostných pravidlách, zásadách a opatreniach a zúčastňovať sa na školeniach o rôznych druhoch bezpečnosti.

Výstupom z procesu riadenia bezpečnosti v organizácii sú:

- bezpečnosť osôb a majetku,
- bezpečnostné smernice, pravidlá, zásady a opatrenia, uplatňované vo všetkých oblastiach činnosti,
- zavedenie ochranných opatrení na ochranu osôb a majetku,
- vytvorenie systému bezpečnostného vzdelávania zamestnancov.

Bezpečnostný manažment je súčasťou celkového manažmentu organizácie a má

významné miesto v manažérskych procesoch organizácie. Na kvalitné riadenie bezpečnosti sa vo vnútornom prostredí organizácie môžu podľa jej veľkosti a veľkosti aktív vytvárať:

- **Bezpečnostný program** - integrovaný súbor pravidiel a aktivít, zameraných na zlepšenie bezpečnosti (spravidla v menších organizáciách).
- **Systém riadenia bezpečnosti** (systém bezpečnostného manažmentu).

LITERATÚRA

- [1] BELAN, L., MARIŠ, L.: *Bezpečnostný manažment*, In: Zborník z 18. medzinárodnej vedeckej konferencie „Riešenie krízových situácií v špecifickom prostredí, Žilina, 2013, ISBN 978-80-554-0700-5.
- [2] HOFREITER, L.: *Bezpečnostný manažment*. Žilina, EDIS 2002, ISBN 80-7100-953-9.
- [3] HOFREITER L., KRIŽOVSKÝ S.: *Manažérstvo bezpečnostných systémov*. Multiprint Košice 2007, ISBN 978-80-89282-16-6.
- [4] *Terminológia bezpečnostného manažmentu. Výkladový slovník*. Košice: Multiprint s.r.o. 2004 ISBN 80-969148-1-2.
- [5] MERNA, T. ; AL-THANI, F.F.: *Risk management*. Computer Press, a.s. Brno. 2007. ISBN 978-80-251-1547-3.
- [6] REITŠPÍS, J.; MESÁROŠ, M.; BARTLOVA, I.; ČAHOJOVA, L.; HOFREITER, L.; SELINGER, P.: *Manažérstvo bezpečnostných rizík*. EDIS, ŽU Žilina, 2004, ISBN -80-8070-328-0.
- [7] SEDLÁK, M.: *Manažment*. Elita Bratislava 1997. ISBN 80-8044-015-8.
- [8] VEBER, J. a kol.: *Management – základy, prosperita, globalizace*. Management Press, Praha 2003, ISBN 80-7261-029-5.